

מקורות לשיעור - קרבן פסח בזמן הזה – חלק א

1. גמ' מגילה

י. מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

יש אחריה הותר. כשחטטה שילה הותרו הבמות כדלמריקן במס' זבחים (דף קט.) כי לא נאחס עד עתה אל המטחה זו שילה שנתו מלכטש ואל הנחלה זו ירושלים למה חלקן הכתוב כדי ליתן הימר בין זו לזו: גמ' בית חזונו. מוצת¹ סוכו נט של שמעון הכדיק צנה צמה במלרס לשם שמים כדלמריקן במס' מנחות (דף קט.ו): קסבר בר. דלכא למאן דלמר הסס שגאה לשם ע"ז: וקסבר קדושה. שנתקדשה ירושלים אינה קדושה לשולס ומשפחה הותרו הבמות: פיעתיד פבא. כלומר משמחר: ודיא היתה נחלה. האמור בפסוק אל המטחה ואל הנחלה: קשים פדיכ. קא סלקא דעתך במקוס חומות היכל שיהא מוצת הבני צעורה קרי אשר פתח אהל מועד² שאלמלא קן לא היו מקריבין עד שיגמר הבנין והס המחילו להקריב קרבנות משנאו סס צימי טרש כמו שכתוב בספר עזרא (פרק ג) ועד עשרים ושיס שנה אחרי קן לא נגמר הבית צענת שלס³ לדריש האחרון: בוגין מבחוק. שהיו הקלעים פרושים לפניס מעובי החומה שלא יננסו הסוין למון ההיכל: פאו סכיל דר' אליעזר. דכפי קלעים סבר לא קדשה לאחר חורבן לפיכך פירסו קלעים במקוס צנין וחורו וקידשו בתורות ובסיר כדלמר במס' ששעט (דף טו.) וסר סאי דשמיצ היה קאמר. ולא משוס נורך קדושה: וכי מימא סו: את אלו. עירומ ממנו צפ' נמרא דערכין⁴ לענין צמי ערי חומה לומר שהיו מוקפות חומה וצווחת ירושלים צו יוני ואלו סת וסר

יש אחריה הותר וקדושת ירושלים אין אחריה הותר: גמ' א"ר יצחק שמעתי שמקריבין בבית חזונו בזה קסבר⁵ בית חזונו לאו בית ע"ז היא וקא סבר קדושה ראשונה קדושה לשעתה ולא קדושה לעתיד לבוא דכתיב⁶ כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה⁷ מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים מקיש נחלה למנוחה מה מנוחה יש אחריה הותר אף נחלה יש אחריה הותר אמרו ליה אמרת אמר להו לא אמר רבא האלהים אמרה וגמירנא לה מיניה ומ"ט קא הדר ביה משום קשיא דרב מרי דמותיב רב מרי קדושת שילה יש אחריה הותר קדושת ירושלים אין אחריה הותר ועוד תגן⁸ משבאו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להם עוד הותר והיא היתה לנחלה⁹ תנאי היא (דתניא¹⁰) א"ר אליעזר¹¹ שמעתי כשהיו בוגין בהיכל (6) עושין קלעים להיכל וקלעים לעזרה אלא שבהיכל בוגין מבחוק ובעזרה בוגין מבפנים וא"ר יהושע¹² שמעתי¹³ שמקריבין אע"פ שאין בית אוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה ימפני שקדושה ראשונה קדושה לשעתה¹⁴ וקדושה לעתיד לבוא (3) מכלל דר"א סבר לא קדושה לעתיד לבוא א"ל

שמעתי שמקריבין בבית חזונו. קשיא היאן מקריבין סס צעומאה דהא גזרו עומאה על ארץ העמים¹⁵ יש לומר דשמה לגבי הא לא גזרו חכמים עומאה כיון שמן התורה יוכל להקריב: וכאן¹⁶ טעמא הדר ביה משום קשיא דרב מרי. הקשה הר"ר חיים ומחילה היכי אמר למלמיה וכי לא היה יודע המשנה והלא הן שגורות צפי כל ועוד קשיא כיון דתנאי היא אמאי הדר ביה לימא אלא דלמרי כמאן דלמר לא קדשה לכך נראה להר"ר חיים דכ"ע מדרו דמשנאו לירושלים נאסרו הבמות ושבו לא היה לכן הימר והכי תנאי טהא פליגי דמאן דלמר לא קדשה סבר דאף במקומו של מוצת אין יכולין להקריב עכשיו¹⁷ ומאן דלמר קדשה סבר דבמקום מוצת מותר להקריב אבל לא צממה¹⁸:

דכולי ע"פא קדושה ראשונה קדושה לשעתה וקדושה פיעתיד פבוא. הקשה רפינו סס אמאי לא מייתי רביה דרבי אליעזר אית ליה צפ' קמא דחגיגה (דף ג. וסס) דלא קדשה לעתיד לבוא דקאמר ססס מעשה צרפי יוסי קן דורמסקית ומסיק אמר ר' אליעזר קן מקובלני מרס יוסקן קן זכא עמון ומואב מעשרין מעשר עני כשביעית מה טעם משוס דהרבה כרכיס כצבו עולי מצרים ולא כצבוס עולי צבל וקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא וסיך רפינו סס דמה טעם דהסס נגמרא הוא דקאמר לה ולא מילתא דרבי אליעזר היא וסר דהא צעורה דמחרת הית

עבודה הלכות בית הבחירה פ"ו

יד כל מקום
 שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה לא נתקדש
 קדוש גמור. וזה שעשה עזרא שתי תודות זכר
 הוא שעשה ולא במעשיו נתקדש המקום. שלא
 היה שם לא מלך ולא אורים ותומים. ובמה
 נתקדשה בקדושה ראשונה השבת הראשון
 שקדשה שלמה שהוא קידש הי"ד. בקדושה ראשונה
 העזרה וירושלם לשעתה שקדשה שלמה. פ"ט
 וקידש אותן לעתיד לבוא : מכרת כלבו ס"א ז' ו"ג
טו לפיכך מקריבין הקרבנות יעשה מלך ו' וכמה
כולן אע"פ שאין שם בית מקוה יקבץ ונגמ' (כ"ב)
בגני. ואוכלין קדשי קדשים ל"ג) אפרו דקטל פסילות
 בכל העזרה אע"פ שהיא ל"ג) אפרו דקטל פסילות
 חריבה ואינה מוקפת ה"ל קדושה לעתיד לבוא
ה"ק כ"ק מקום וירושלם
(א"ל כ"ד י"א) ו"ג ע"ד

במחיצה. ואוכלין קדשים
 קלים ומעשר שני בכל
 ירושלם אף על פי שאין שם
 חומה. שקדושה הראשונה
 קדשה לשעתה וקדשה לעתיד
 לבוא : טז ולמה אני
אומר במקדש וירושלם
שקדושה ראשונה קדושתן
לעתיד לבוא ובקדושת שאר
ארץ ישראל לענין שביעית וכיוצא
בהן לא קדשה לעתיד לבוא. לפי שקדושת
 המקדש וירושלם מפני השכינה ושכינה אינה
 בטלה. והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם
 ואמרו חכמים אע"פ ששוממין בקדושתן הן
 עומדים : אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות
 אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה

הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה
 מן המעשרות ומן השביעית שהרי אינה ארץ
 ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה
 בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל
 מקום שהחזיקו בו עולי בבל ונתקדש בקדושת
 עזרא השנייה הרי הוא מקדש היום ואע"פ
 שנלקחה הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות
 על הדרך שביארנו בהלכות תרומה :

עבודה הלכות מעשה הקרבנות פ"ט

השני בחוץ חייב : טז מי ששחט קדשים
בזמן הזה והעלה חוץ לעזרה חייב מפני שהוא
ראוי לקרב בפנים. שהרי מותר להקריב אף
על פי שאין בית שקדושה ראשונה קדשה
לשעתה וקדשה לעתיד לבוא כמו שביארנו :

3. כסף משנה שם

ומ"ש [הראב"ד] ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שניה קדשה לעתיד לבא לא אמר
 אלא לשאר א"י וכו' אני אומר אם קבלה נקבל ואם לדין יש תשובה דאעפ"כ למה היה מניח עזרא מלקדש לעתיד
 לבא שמא בזמן החרבן יותן לנו רשות להקריב

4. ספר כפתור ופרח

זפרח	פרק ז	כפתור
------	-------	-------

ובנדפס: חננאל, הגיהו רצ"ה חן טוב מדעתו.
 ועיין בחת"ס קובץ תשובות סי' נט ובמילואים.
 55. ברין זה שכתב רבינו בהיתר הקרבת קרבנות
 כזה"ו האריכו לדרך האחרונים. וצדדי ההיתר
 המניעות להקריב קרבנות כזה"ו הוכחו בעבודה
 תמה (לג"ר חיים נאטהאנזאהן, אלטונא תר"כ);
 בקונטרס "דרישת ציון וירושלים" בתוך שו"ת
 שאילת דוד (לג"ר דוד פרידמאן מקארלין);
 בדרישת ציון (לגרצ"ה קלישר) ומקדש מלך
 (לגרצ"פ פראנק), וראה גם מנחת יצחק ח"י סי'

אחר שהענין כן, הנכנס היום שאנו טמאים במקום הבית חייב כרת⁵³, והסכים בזה מה"ר
 ברוך ז"ל. גם כי אמר אלי בירושלם כשהבאתי אליו זה הספר לעבור עליו ולהגידו, שרבינו
יחיאל⁵⁴ דפריש ז"ל אמר לבא לירושלם, והוא בשנת שבע עשרה לאלף הששי, ושיקריב
קרבנות בזמן הזה⁵⁵. ואני ממרדתי להשלים עמו המלאכה לא שאלתיו מה נעשה
מטומאתנו, ואנה⁵⁶ הבת המיוחס. אנכי בדרך לפני שילה שב למקומי, נזכרתי הלכה שאין
 לחוש על הטומאה כראמרינן בתמורה פרק יש בקרבנות (י, א) שקרבנות צבור רוחץ
 את השבת ואת הטומאה, וזה כגון שידיו רוב הכהנים טמאין מקריבין הקרבנות
 בטומאה. וכן מסכת פסחים פרק כיצד צולין (עט, א) נמצא קהל או רובו, או שהיו

עבודה הלכות ביאת המקדש פ"ד

תשלחום הרי אלו פטורין : יד היו מקצת בית אב טמאים ומקצתם טהורים אעי"פ שרובן טמאי מת לא יקריבו אלא הטהורים. היה כל בית האב טמאי מת יביאו בית אב אחר. היתה כל המשמרה טמאי מת מחזרין על משמרה אחרת. אם היו רוב הכהנים הנמצאים שם בירושלם בזמן הקבוע טמאים יעשו בטומאה : טז ומפני מה מחזרין על הטהורים מבית אב אחר. מפני שהטומאה לא הותרה בציבור אלא באיסורה עומדת ודחוייה היא עתה מפני הדחק ואין דוחין כל דבר הנדחה אלא במקום שאי אפשר. ומפני זה צריכה ציץ לרצות עליה : טז ומנין שטומאת מת דחוייה בציבור. שני ויהי אנשים אשר היו טמאים לגפש אדם וגר, כך למדו מפי השמועה שאנשים יחידים הם שידחו לפסח שני אם היו טמאים אבל ציבור שהיו טמאי מת אינן גדחין אלא הטומאה תדחה מפניהם ויעשו פסח בטומאה. והוא הדין לכל קרבן שקבוע לו זמן כפסח שהוא דוחה את הטומאה :

אימא שאני התם דאיהו דארע נפשיה ההוא ארמאה דהוה סליק ואכיל פסחים בירושלים אמר כתיב כל בן נכר לא יאכל בו כל עול לא יאכל בו ואנא הא קאכילנא משופרי שופרי אמר ליה רבי יהודה בן בתירא מי קא ספו לך מאליה אמר ליה לא כי סלקת להתם אימא להו ספו לי מאליה כי סליק אמר להו מאליה ספו לי אמרו ליה מאליה לגבוה סלקא אמרו ליה מאן אמר לך הכי אמר להו רבי יהודה בן בתירא אמרו מאי האי דקמן בדקו בתריה ואשכחוהו דארמאה הוא וקמלוהו שלחו ליה לרבי יהודה בן בתירא שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים רב כהנא חלש שדרה רבנן לר' יהושע בריה